

Tomáš Špidlík, Z POKLADNICE OTCŮ

Život, moje první láska

Člověk se dvěma tvářemi

Řehoř Nysský,

Naše nerozumné vášně mají původ v příbuznosti s nerozumnou přirozeností.

Dokladem těchto slov je podobnost těch vášní, jež se objevují u nás stejně jako u zvířat. Není totiž vůbec možné, aby lidská přirozenost, která je utvořena podle božského vzoru, dosvědčovala svůj původ tím, že je náchylná k vášním.

Zvířata ovšem přišla na tento svět dříve a člověk má z tohoto důvodu částečný podíl na jejich přirozenosti: tím mám na mysli způsob plození a spolu s ním pak přijal i ostatní vášně, u kterých můžeme pozorovat stejnou přirozenost.

Podobnost člověka a Boha se jistě nezakládá na hněvu a vyšší přirozenost také neoplývá rozkoší, zbabělostí, nerozvážnou směrlostí, hrabivostí nebo nepřítomností pokory. Všechny tyto vlastnosti jsou zcela vzdáleny božské povaze.

Tyto charakterové rysy si tedy lidská přirozenost přinesla ze své nerozumové, zvířecí části. Nerozumná zvířata pomocí nich zabezpečují své přežití, a když se tyto pudy přenesly do lidského života, staly se vášněmi.

Na sochách lze někdy dvě tváře vytesané na jedné hlavě, které vytvářejí zanícení umělci k údivu náhodně příchozích.

Zdá se mi, že také člověk s sebou nese dvojí podobnost vůči dvěma protikladům. Je utvořen tak, že se božskou částí své mysli vztahuje k božské kráse; pudy a vášněmi dokazuje příbuznost s tou zvířecí.